

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ДРУГА ДИСЦИПЛІНАРНА ПАЛАТА
РІШЕННЯ

21 лютого 2024 року

Київ

№ 515/2дп/15-24

Про притягнення судді Зміївського районного суду Харківської області Філіп'євої В.В. до дисциплінарної відповідальності

Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя у складі головуючого – Саліхова В.В., членів Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Бурлакова С.Ю., Ковбій О.В. та Мельника О.П., розглянувши висновок доповідача – члена Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Маселка Р.А. за результатами підготовки до розгляду дисциплінарної справи за скаргою суддів Харківського апеляційного суду Маміної О.В., Пилипчук Н.П., Тичкової О.Ю. стосовно судді Зміївського районного суду Харківської області Філіп'євої Вікторії Вікторівни та доданих матеріалів,

встановила:

11 червня 2021 року до Вищої ради правосуддя надійшла окрема ухвала Харківського апеляційного суду від 1 червня 2021 року, у якій вказано, що під час апеляційного розгляду справи № 621/914/21 Харківський апеляційний суд установив грубі порушення вимог закону, допущені суддею Зміївського районного суду Харківської області Філіп'євою В.В. під час розгляду заяви Назаренка Юрія Вікторовича про забезпечення позову до подання позовної заяви.

ПРОЦЕДУРА

1. Указом Президента України від 7 липня 2020 року № 268/2020 Філіп'єву В.В. призначено на посаду судді Зміївського районного суду Харківської строком на п'ять років.
2. 11 червня 2021 року на адресу Вищої ради правосуддя надійшла окрема ухвала Харківського апеляційного суду від 1 червня 2021 року, яка зареєстрована за вхідним № 5517/0/8-21. В ухвалі вказується, що під час апеляційного розгляду справи № 621/914/21 Харківським апеляційним судом установлено грубі порушення вимог закону, допущені суддею

Зміївського районного суду Харківської області Філіп'євою В.В. під час розгляду заяви Назаренка Юрія Вікторовича про забезпечення позову до подання позовної заяви.

3. 17 січня 2024 року Другою дисциплінарною палатою Вищої ради правосуддя було відкрито дисциплінарну справу стосовно судді Зміївського районного суду Харківської області Філіп'євої В.В. за ознаками вчинення дисциплінарних проступків, передбачених підпунктом «а» пункту 1, підпунктом «б» пункту 1 та пунктом 4 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».
4. 31 січня 2024 року Другою Дисциплінарною палатою Вищої ради правосуддя відкрито за власною ініціативою дисциплінарну справу стосовно судді Зміївського районного суду Харківської області Філіп'євої В.В. за ознаками вчинення дисциплінарного проступку, передбаченого підпунктом «а» пункту 1 та пунктом 3 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та об'єднано з дисциплінарною справою, відкритою ухвалою Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 17 січня 2024 року № 130/2дп/15-24.
5. 7 липня 2021 року на адресу Вищої ради правосуддя надійшли письмові пояснення судді Філіп'євої В.В.
6. 8 грудня 2023 року на адресу Вищої ради правосуддя надійшли письмові пояснення Міністерства освіти і науки України.
7. 11 грудня 2023 року на адресу Вищої ради правосуддя надійшли письмові пояснення Харківського фахового коледжу спорту.
8. 15 лютого 2024 року на адресу Вищої ради правосуддя надійшли додаткові письмові пояснення судді Філіп'євої В.В.
9. Суддя Філіп'єва В.В. була належно повідомлена про дату та час розгляду дисциплінарної справи, на засідання Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя не з'явилася, проте уповноважила адвоката Гетьман О.М. представляти її права та інтереси.

24 лютого 2024 року адвокат Гетьман О.М. взяла участь у засіданні Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя в режимі відеоконференції.

ФАКТИ, ПРО ЯКІ ПОВІДОМЛЕНО В ДИСЦИПЛІНАРНІЙ СКАРЗІ

10. 6 квітня 2021 року Назаренко Ю.В. звернувся до Зміївського районного суду Харківської області із заявою про забезпечення позову до подання позовної заяви.

11. Ухвалою Зміївського районного суду Харківської області від 6 квітня 2021 року заяву Назаренка Ю.В. задоволено частково та вжито такі заходи забезпечення позову:
 - 1) зупинено дію наказу Міністерства освіти і науки України від 26 березня 2021 року № 132-к про звільнення Назаренка Ю.В. від виконання обов'язків директора Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1 до набрання рішенням суду законної сили;
 - 2) встановлено заборону будь-яким суб'єктам державної реєстрації, державним реєстраторам юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, які уповноважені відповідно до законодавства України здійснювати реєстраційні дії в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, вчиняти та здійснювати будь-які реєстраційні дії щодо внесення чи зміни відомостей про керівника Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1.
12. На вказане рішення суду Приходько Ігор Вікторович, який є новопризначеним директором Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1, подав апеляційну скаргу.
13. Постановою Харківського апеляційного суду від 1 червня 2021 року апеляційну скаргу Приходька І.В. задоволено частково. Ухвалу Зміївського районного суду Харківської області від 6 квітня 2021 року скасовано та постановлено нову ухвалу про відмову в задоволенні заяви Назаренка Ю.В. про забезпечення позову.
14. Колегія суддів Харківського апеляційного суду постановила окрему ухвалу від 1 червня 2021 року, в якій вказала про грубе порушення суддею Зміївського районного суду Харківської області Філіп'євою В.В. норм чинного законодавства України під час розгляду заяви про забезпечення позову.

В окремій ухвалі зазначено, що суддя Філіп'єва В.В. не мотивувала, як саме незабезпечення позову у спосіб, про який просив заявник, ускладнить або унеможливить виконання рішення суду. Зупиняючи дію наказу про звільнення Назаренка Ю.В., суддя Філіп'єва В.В. фактично вирішила питання про його поновлення на роботі до вирішення спору по суті та до подання ним позовної заяви.
15. З огляду на це колегія суддів Харківського апеляційного суду ухвалила довести до відома Вищої ради правосуддя про порушення норм матеріального та процесуального права, які допущені суддею Зміївського

районного суду Харківської області Філіп'євою В.В. під час вирішення заяви Назаренка Ю.В. про забезпечення позову до подання позовної заяви.

ФАКТИ, ПРО ЯКІ ПОВІДОМИЛА СУДДЯ

16. Суддя Філіп'єва В.В. стверджує, що під час вирішення питання про забезпечення позову нею не вирішувався спір між сторонами по суті, а, вивчаючи доводи заявника щодо предмету та підстав позову, вона не мала можливості передбачити зміст майбутніх позовних вимог.

Водночас, обираючи види забезпечення позову, спрямовані на ефективний захист права заявника на працю, звільненого під час перебування на лікарняному, суддя Філіп'єва В.В. керувалася як вимогами статей 149-153 Цивільного процесуального кодексу України (далі ЦПК України), роз'ясненнями постанови Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 року «Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову», так і відкритими відомостями з Єдиного державного реєстру судових рішень, прийнятих судами першої інстанції у справах з трудовим спорів.

17. Вважає, що постановлення окремої ухвали було необґрунтованим, оскільки жодної з підстав, передбачених частиною першою статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», не було.
18. У додаткових поясненнях суддя Філіп'єва В.В. повідомила, що, урахувавши стислі терміни, установлені законом для розгляду справ такої категорії, вона невідкладно ознайомила з доводами заяви та доданими до неї матеріалами й водночас дала своєму помічникові доручення проаналізувати практику судів першої інстанції з Єдиного державного реєстру судових рішень з вирішення аналогічних заяв. Саме це, на думку судді, дало їй змогу розглянути заяву про забезпечення позову протягом 2 годин 45 хвилин.
19. Суддя Філіп'єва В.В. визнала той факт, що документи, які були долучені Назаренком Ю.В. до заяви про забезпечення позову, не містили інформації про місце реєстрації заявника (абзац одинадцятий сторінки 2 пояснень від 15 лютого 2024 року), проте суддя переконана, що достовірність та правдивість відомостей, зазначених заявником у заяві про забезпечення позову, презюмуються, доки не встановлено іншого.
20. За твердженнями судді реєстри територіальних громад не завжди містять повну інформацію щодо реєстрації осіб. Під час її роботи траплялися непоодинокі випадки невідповідності запитуваної інформації про реєстрацію осіб (чи її відсутність). Вказаним суддя пояснює відсутність інформації про зареєстроване місце проживання Назаренка Ю.В.

Відповідальність за подання до суду недостовірної інформації (якщо таке сталось) має покладатися на особу, яка її подала.

21. Як під час розгляду заяви про забезпечення позову та заяв про скасування заходів забезпечення позову, так і під час розгляду позову по суті, склад відповідачів не змінювався і відомостей про підсудність справи іншому суду встановлено не було.
22. Суддя висловила заперечення стосовно твердження про порушення нею вимоги щодо загальної справедливості судового процесу, в якому вона не забезпечила принципу змагальності сторін, оскільки процесуальний порядок розгляду заяви про забезпечення позову до подання позовної заяви не передбачає виклику сторін та відстоювання ними своїх позицій у судовому засіданні, що охоплюється визначенням принципу змагальності.
23. На думку судді Філіп'євої В.В., стаття 150 ЦПК України не містить імперативної заборони зупинення дії наказу про звільнення, а частина десята цієї статті не допускає вжиття заходів забезпечення позову, які за змістом є тотожними задоволенню заявлених вимог, якщо при цьому спір не вирішується по суті.
24. Суддя зазначила, що доручала помічникові ознайомитися із практикою розгляду судами першої інстанції аналогічних справ, у результаті нею було прийнято саме таке рішення. Водночас, суддя керувалася, насамперед, презумпцією незаконності звільнення працівника в період перебування на лікарняному. Для неї, як і в інших судових справах, кожна зі сторін є рівною, вона намагалася забезпечити дотримання балансу інтересів усіх учасників.
25. Щодо ненадсилання ухвали від 6 квітня 2021 року учасникам справи суддя пояснила, що надсилання процесуальних документів на адресу учасників справи не належить до безпосередніх обов'язків судді – головуючого у справі.

Суддя переконана, що для суду також не встановлено обов'язку під час подання заяви про забезпечення позову перевіряти будь-чиє зареєстроване місце проживання (сторін у справі), натомість закон установлює надзвичайно обмежені строки для розгляду такої заяви, що унеможлиблює надсилання відповідних запитів та отримання інформації в установленому законом порядку.

Відомості про місце проживання позивача в ухвалі про забезпечення позову від 6 квітня 2021 року вказані судом відповідно до відомостей про адресу, зазначену заявником. Жодна інша адреса суду не була відома.

26. Від дня зарахування судді Філіп'євої В.В. до штату суду, тобто з 31 липня 2020 року, вона працювала на посаді судді лише 9 місяців і не мала достатнього досвіду у розгляді такої категорії справ.
27. 31 березня 2021 року (за 6 днів до надходження заяви про забезпечення позову) в Держаній установі «Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва» (м. Харків) у судді Філіп'євої В.В. було діагностовано рак щитоподібної залози, а в подальшому 5 травня 2021 року відбулася складна операція з її видалення, згодом у липні 2021 року в цьому самому лікувальному закладі Філіп'єва В.В. пройшла курс радіодотерапії (аналог променевої терапії).

Розгляд справи відбувався, зокрема, на фоні її збентеженого стану через загрозу життю й здоров'ю, а отже, неправильне вирішення заяви про забезпечення позову та розгляд справи по суті є великою помилкою в застосуванні норм права, якої, однак, не було допущено через недбалість чи внаслідок свідомого умисного порушення.

ФАКТИ, ВСТАНОВЛЕНІ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ СПРАВИ

Обставини, що передували зверненню до суду

28. З 1 липня 2015 року по 1 липня 2020 року Назаренко Ю.В. працював за контрактом на посаді директора Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1.
29. Наказом Міністерства освіти і науки України від 25 червня 2020 року № 173-к Назаренка Ю.В. було звільнено з посади директора Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1 у зв'язку із закінченням строку контракту.
30. Наказом Міністерства освіти і науки України від 25 червня 2020 року № 176-к Назаренка Ю.В. призначено виконувачем обов'язків директора Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1 з 2 липня 2020 року по 1 жовтня 2020 року.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 24 вересня 2020 року № 291-к Назаренку Ю.В. було продовжено строк виконання обов'язків директора до призначення керівника Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1 у встановленому законодавством порядку, але не пізніше ніж до 1 квітня 2021 року.

31. Наказом Міністерства освіти і науки України від 26 березня 2021 року № 132-к Назаренка Ю.В. було звільнено з посади виконувача обов'язків

директора Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1 на підставі пункту 2 частини першої статті 36 Кодексу законів про працю України.

32. Наказом Міністерства освіти і науки України від 26 березня 2021 року № 133-к виконувачем обов'язків директора Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1 призначено Приходька І.В.

Звернення до суду із заявою про забезпечення позову

33. 6 квітня 2021 року, не погоджуючись з наказами Міністерства освіти і науки України від 26 березня 2021 року № 132-к та № 133-к, Назаренко Ю.В. звернувся до Зміївського районного суду Харківської області із заявою про забезпечення позову до подання позовної заяви.
34. Того самого дня о 10 год 49 хв працівник суду Гаврилук І.В. здійснила автоматизований розподіл справ між суддями та сформуvala протокол автоматизованого розподілу судової справи між суддями (для місцевого суду), після чого справа була передана судді Філіп'євій В.В.
35. Ухвалою Зміївського районного суду Харківської області від 6 квітня 2021 року заяву Назаренка Ю.В. про забезпечення позову було частково задоволено.
36. Відповідно до відомостей комп'ютерної програми «Д-3» о 13 год 35 хв суддя Філіп'єва В.В. створила у цій програмі оригінал ухвали Зміївського районного суду Харківської області про задоволення заяви Назаренка Ю.В. про забезпечення позову. Вказана ухвала суду була підписана електронним підписом судді того самого дня о 13 год 38 хв та направлена до Єдиного державного реєстру судових рішень.
37. Отже, з моменту визначення складу суду до моменту підписання суддею повного тексту рішення минуло лише 2 год 44 хв. Судді Філіп'євій В.В. повинно було вистачити судді цього часу щоб здійснити всі процесуальні дії, які необхідні для розгляду справи, дослідити всі докази та підготувати повний текст ухвали.
38. 6 квітня 2021 року Назаренко Ю.В. отримав два оригінали Ухвали про забезпечення позову для передання їх відповідачам.

Оскарження заходів забезпечення позову

39. 7 квітня 2021 року до Зміївського районного суду Харківської області від відповідача Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1 та Приходька І.В. надійшли заяви (клопотання) про

скасування заходів забезпечення позову. Відповідні заяви були об'єднані суддею Філіп'євою В.В. в одне провадження за № 2-зз/621/3/21.

40. Ухвалою від 12 квітня 2021 року суддя Філіп'єва В.В. відмовила заявникам у скасуванні заходів забезпечення позову. Суддя також відхилила доводи про те, що порушено правила визначення територіальної підсудності.
41. 19 квітня 2021 року до суду надійшов позов Назаренка Ю.В. до відповідачів про поновлення на роботі (справа № 621/1036/21).
29 квітня 2021 року суддя Філіп'єва В.В. постановила ухвалу про прийняття повної заяви до розгляду та відкриття провадження у справі.
57. 8 червня 2021 року суддя Філіп'єва В.В. задовольнила позовні вимоги Назаренка Ю.В.
58. Харківський апеляційний суд постановою від 11 листопада 2021 року скасував рішення Зміївського районного суду Харківської області та ухвалив нове судове рішення про відмову в задоволенні позову.
59. Верховний Суд постановою від 2 червня 2022 року скасував рішення Зміївського районного суду Харківської області та постанову Харківського апеляційного суду в частині вирішення позовних вимог про скасування наказу про звільнення та прийняв у цій частині нову постанову, якою змінив лише дату звільнення Назаренка Ю.В. з посади. В іншій частині постанову Харківського апеляційного суду від 11 листопада 2021 року залишено без змін.

Встановлення місця реєстрації позивача

60. Під час підготовки дисциплінарної справи до розгляду доповідачем шляхом надсилання відповідних запитів було з'ясовано інформацію щодо зареєстрованого місця проживання Назаренка Ю.В. на момент розгляду заяви про забезпечення позову та позову про поновлення на роботі.
61. Листом від 5 грудня 2023 року № 6.2-11834/2-23 Державна міграційна служба України повідомила, що, починаючи з 12 липня 2021 року, Назаренко Ю.В. проживає в місті Харкові. Державна міграційна служба України також повідомила, що здійснення декларації/реєстрації місця проживання (перебування), зняття із задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування), формування та ведення реєстру територіальної громади тощо належить до повноважень органів реєстрації – виконавчих органів сільських, селищних або міських рад.
62. 27 грудня 2023 року Слобожанська селищна рада, до відання якої належать вказані в заявах Назаренка Ю.В. населені пункти, повідомила, що Назаренко Ю.В. ніколи не проживав у межах їх територіальної громади.

63. З січня 2024 року Зміївська міська рада Чугуївського району повідомила, що за відомостями з реєстру територіальної громади інформація про реєстрацію місця проживання Назаренка Ю.В. на території Зміївської міської ради відсутня.
64. Отже, місце проживання Назаренка Ю.В. на день розгляду справ № 621/914/21 та № 621/1036/21 не було зареєстроване на території, яка підпадає під юрисдикцію Зміївського районного суду Харківської області.

ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТОМ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

Порушення правил визначення територіальної підсудності

65. Відповідно до пункту 1 частини першої статті 152 ЦПК України заява про забезпечення позову подається до подання позовної заяви – за правилами підсудності, встановленими цим Кодексом для відповідного позову, або до суду за місцезнаходженням предмета спору - якщо суд, до підсудності якого відноситься справа, визначити неможливо.
66. Позови до фізичної особи пред'являються в суд за зареєстрованим у встановленому законом порядку місцем її проживання або перебування, якщо інше не передбачено законом. Позови до юридичних осіб пред'являються в суд за їхнім місцезнаходженням згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (стаття 27 ЦПК України).

Позови, що виникають з трудових правовідносин, можуть пред'являтися також за зареєстрованим місцем проживання чи перебування позивача.

67. У заяві Назаренка Ю.В. про вжиття заходів забезпечення позову від 6 квітня 2021 року було вказано, що позивач проживає в селі Соколове Харківської області. До заяви не долучено жодного документа, який би підтверджував, що Назаренко Ю.В. зареєстрований за цією адресою і територіальна підсудність визначена відповідно до вимог ЦПК України.

Матеріали справи не містять доказів того, що суддя вживала заходів для перевірки правильності визначення територіальної підсудності.

Під час розгляду дисциплінарної справи Другою Дисциплінарною палатою у засіданні 21 лютого 2024 року представник судді підтвердила, що суддя не вживала інших заходів для з'ясування та перевірки місця проживання позивача.

68. Заява Приходька І.В. про скасування заходів забезпечення позову була мотивована, зокрема, тим, що територіальну підсудність визначено неправильно.

69. Під час розгляду цієї заяви суд окремо досліджував питання визначення територіальної підсудності. В ухвалі Зміївського районного суду Харківської області від 12 квітня 2021 року про відмову у скасуванні заходів забезпечення позову вказано, що згідно з копією паспорта Назаренка Ю.В. (том 1, аркуші справи 72–74) місцем його реєстрації є село Українське Чугуївського району, тому заява Приходька І.В. про скасування заходів забезпечення позову, у якій вказано про порушення правил територіальної підсудності, є необґрунтованою.
70. Водночас, як убачається з матеріалів судової справи № 621/914/21, Назаренко Ю.В. подав до суду копію свого паспорта лише 12 квітня 2021 року, тобто в день розгляду судом заяви про скасування заходів забезпечення позову.
71. На сторінці 13 копії паспорта Назаренка Ю.В. дійсно є відбиток штампа Виконавчого комітету Слобожанської селищної ради Чугуївського району Харківської області, який свідчить про його реєстрацію в селі Українське.
- Однак датою реєстрації місця проживання є 9 квітня 2021 року, тобто реєстрацію здійснено через 3 дні після винесення ухвали про забезпечення позову. Попередній штамп у паспорті про реєстрацію у місті Харкові свідчить, що до 9 квітня 2021 року позивач не був зареєстрований у селі Соколове, яке було вказане в заяві про забезпечення позову, чи на іншій території, яка підсудна Зміївському районному суду Харківської області.
72. Оскільки в ухвалі Зміївського районного суду Харківської області від 12 квітня 2021 року вказано, що суд досліджував копію паспорта Назаренка Ю.В., зазначено том та аркуш справи, де вона знаходиться (том 1, аркуші справи 72–74), можна зробити однозначний висновок, що судді було відомо про дату реєстрації позивача в селі Українське.
73. Для кваліфікації дій судді особливо важливо, що після того, як на підставі паспорта позивача суддя встановила, що станом на 6 квітня 2021 року позивач не був зареєстрований на території, яка підсудна Зміївському районному суду Харківської області, а отже, територіальна підсудність справи визначена неправильно, постановляючи ухвалу від 12 квітня 2021 року, суддя проігнорувала цей факт та зробила прямо протилежний висновок про підсудність справи суду.
74. Окрім того, станом на 12 квітня 2021 року матеріали справи містили документ, який ставив під сумнів факт реєстрації позивача в селі Українське. Зокрема, Назаренко Ю.В. у поясненнях від 11 квітня 2021 року стверджує, що територіальна підсудність судом визначена правильно. При цьому місцем проживання вказане село Соколове та не згадується, що це помилка

і що насправді він зареєстрований у селі Українське, хоча відповідно до паспорта така реєстрація відбулась 9 квітня 2021 року, тобто за два дні до надання цих пояснень. Однак суддя не надала жодного значення цим очевидним невідповідностям.

75. Подальші дії судді свідчать, що вона не мала наміру виправляти допущені помилки та продовжувала вчиняти дії, які суперечили закону, але відповідали інтересам позивача.
76. 19 квітня 2021 року до суду надійшов позов Назаренка Ю.В. до відповідачів про поновлення на роботі (справа № 621/1036/21), який за результатом автоматизованого розподілу знову надійшов на розгляд до судді Філіп'євої В.В.
77. У позові вкотре було вказано, що позивач проживає в будинку № 118 на вулиці Отакара Яроша в селі Соколове Харківської області.
78. Абзацом другим статті 187 ЦПК України визначено, що якщо відповідачем вказана фізична особа, яка не має статусу підприємця, суд відкриває провадження не пізніше наступного дня з дня отримання судом у порядку, передбаченому частиною восьмою цієї статті, інформації про зареєстроване у встановленому законом порядку місце проживання (перебування) фізичної особи – відповідача.

У разі якщо відповідачем у позовній заяві вказана фізична особа, яка не є суб'єктом підприємницької діяльності, суд не пізніше двох днів з дня надходження позовної заяви до суду звертається до відповідного органу реєстрації місця перебування та місця проживання особи щодо надання інформації про зареєстроване місце проживання (перебування) такої фізичної особи (частина шоста статті 187 ЦПК України).

79. У справі № 621/1036/21 підсудність визначалася за місцем проживання позивача. Однак із цих норм ЦПК України вбачається, що в разі якщо територіальна підсудність визначається за зареєстрованим місцем проживання фізичної особи, суд має перевірити факт реєстрації місця проживання шляхом звернення із запитом до відповідного органу реєстрації місця перебування та місця проживання особи.
80. Суддя Філіп'єва В.В. перевірила місце проживання позивача у спосіб, що викликає сумніви в добросовісності її дій.

20 квітня 2021 року суддя звернулася із запитом до Зміївської міської ради Чугуївського району Харківської області про надання інформації стосовно проживання Назаренка Ю.В. в селі Соколове на вулиці Отакара Яроша, буд. 118.

27 квітня 2021 року Зміївська міська рада Чугуївського району Харківської області повідомила, що інформація про зареєстроване місце проживання Назаренка Ю.В. на території Зміївської міської ради відсутня.

81. 28 квітня 2021 року, тобто наступного дня, представник Назаренка Ю.В. надіслав до Зміївського районного суду Харківської області заяву (том 1, аркуш справи 34), у якій повідомив, що вказана адреса «є помилковою», а справжнім місцем реєстрації позивача є село Українське. При цьому повноваження представника Назаренка Ю.В. підтверджені нотаріальною довіреністю від 9 квітня 2021 року, у якій вказано, що місце проживання Назаренка Ю.В. не зареєстроване, а останнє місце його проживання зареєстровано в місті Харкові. Однак відповідно до штампа в паспорті про зареєстроване місце проживання Назаренка Ю.В. 9 квітня 2021 року був зареєстрований у селі Українське.
82. Після отримання від Зміївської міської ради Чугуївського району Харківської області інформації, про те, що позивач не зареєстрований у селі Соколове, та отримання інформації про реєстрацію його місця проживання в селі Українське суддя мала повторно звернутися із запитом щодо надання даних про реєстрацію місця проживання Назаренка Ю.В. в селі Українське, однак не зробила цього. Натомість 29 квітня 2021 року суддя постановила ухвалу про прийняття повної заяви до розгляду, відкриття провадження у справі, а згодом задовольнила позов Назаренка Ю.В.
83. Отже, суддя, встановивши недостовірність інформації про первинно вказане позивачем місце проживання, не вчинила жодних дій для перевірки інформації про інше місце, за яким начебто був зареєстрований позивач, – село Українське. У разі перевірки суддя встановила б, що позивач не зареєстрований у селі Українське, а отже, справа не підсудна Зміївському районному суду Харківської області.
84. З огляду на виявлені факти можна дійти висновку, що місце проживання Назаренка Ю.В. ніколи не було зареєстроване в межах територіальної юрисдикції (підсудності) Зміївського районного суду Харківської області, а суддя Філіп'єва В.В. не вжила достатніх заходів для належного встановлення територіальної підсудності справи та проігнорувала факти, які викликали обґрунтовані сумніви в достовірності наданої позивачем інформації щодо його місця проживання.
85. У поясненнях суддя Філіп'єва В.В. зазначає, що під час прийняття до розгляду заяви про забезпечення позову не мала обов'язку перевіряти будь-чис зареєстроване місце проживання.

86. Однак порядок звернення до суду із заявою про вжиття заходів забезпечення позову врегульовано статтею 152 ЦПК України, пунктом 1 частини першої якого визначено, що заява про забезпечення позову подається за правилами підсудності, встановленими цим Кодексом для відповідного позову, або до суду за місцезнаходженням предмета спору – якщо суд, до підсудності якого відноситься справа, визначити неможливо.

Отже, законодавець чітко визначив, що правила підсудності застосовуються у процедурі забезпечення позову так само, як у процедурі подання позову.

87. Визначення підстав для повернення заяви про забезпечення позову охоплюється процедурою розгляду вказаної заяви і не виокремлено в окрему стадію, що вбачається зі змісту частини десятої статті 153 ЦПК України. Тому визначення підсудності теж охоплюється стадією розгляду заяви про забезпечення позову.

88. У пункті 4 постанови Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 року № 9 роз'яснено, що, розглядаючи заяву про забезпечення позову, суд (суддя) має з урахуванням доказів, наданих позивачем на підтвердження своїх вимог, пересвідчитися, зокрема, в тому, що існує реальна загроза невиконання чи утруднення виконання можливого рішення суду про задоволення позову.

У вказаній постанові Пленум Верховного Суду України звертає увагу суддів на визначення «можливості» для задоволення позову. Для того щоб визначити «можливість» задоволення позову, суддя повинен проаналізувати всі умови, які дають змогу задовольнити позов або унеможливити задоволення позову. Однією з таких умов є дотримання процедури звернення до суду.

89. Вказане свідчить, що на етапі розгляду заяви про забезпечення позову суддя повинен пересвідчитися не лише в реальній загрозі для виконання рішення, а й у тому, що суд взагалі вправі ухвалювати будь-яке рішення. Порухення територіальної юрисдикції суду ставить під сумнів можливість ухвалення рішення у справі.

90. Під час розгляду справи № 621/914/21 та № 621/1036/21 суддя Філіп'єва В.В. не була позбавлена можливості керуватися іншими положеннями процесуального закону для усунення тих сумнівів щодо місця проживання позивача, які мали б виникнути з урахування наявних матеріалів справи. Частиною третьою статті 153 ЦПК України визначено, що суд, розглядаючи заяву про забезпечення позову, може викликати особу, яка подала заяву про забезпечення позову, для надання пояснень або додаткових доказів, що

підтверджують необхідність забезпечення позову, або для з'ясування питань, пов'язаних із зустрічним забезпеченням.

91. Відповідно до частини четвертої статті 153 ЦПК України у виняткових випадках, коли наданих заявником пояснень та доказів недостатньо для розгляду заяви про забезпечення позову, суд може призначити її розгляд у судовому засіданні з викликом сторін.

Отже, законодавець допускає можливість відступлення від встановленого строку розгляду заяви про забезпечення позову 2 дні, тому суддя Філіп'єва В.В. могла застосувати цю норму для належного визначення територіальної підсудності справи.

92. Відповідно до статті 3 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» (у редакції, чинній на час вчинення суддею дій) місце проживання – адміністративно-територіальна одиниця, на території якої особа проживає строком понад шість місяців на рік. Документом, який підтверджує реєстрацію місця проживання особи, є довідка про реєстрацію місця проживання, яка видається органом реєстрації особі за її вимогою.

93. Отже, зазначення Назаренком Ю.В. в заяві про забезпечення позову місця проживання не могло розцінюватися суддею Філіп'євою В.В. як достатнє та належне підтвердження того, що заява подана з дотриманням вимог статті 152 ЦПК України. На момент розгляду заяви про забезпечення позову у судді Філіп'євої В.В. не було об'єктивних підстав вважати, що Зміївський районний суд Харківської області уповноважений розглядати вказану заяву.

94. Відповідно до підпункту «а» пункту 1 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження у разі іншого істотного порушення норм процесуального права під час здійснення правосуддя, що призвело до порушення правил щодо юрисдикції.

Незазначення в судовому рішенні мотивів прийняття або відхилення аргументів сторін щодо суті спору

95. Відповідно до частини десятої статті 150 ЦПК України не допускається вжиття заходів забезпечення позову, які за змістом є тотожними задоволенню заявлених позовних вимог, якщо при цьому спір не вирішується по суті.

Абзацом другим пункту 10 статті 150 ЦПК України передбачена можливість застосування заходів забезпечення позову, які були вжиті ухвалою

Зміївського районного суду Харківської області від 6 квітня 2021 року, лише у випадку, коли має місце повідомлення працівника або його близьких осіб про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

В ухвалі Зміївського районного суду Харківської області від 6 квітня 2021 року не зазначено про те, що Назаренко Ю.В. є викривачем.

96. Отже, у судді Філіп'євої В.В. не було законних підстав для застосування положень абзацу другого пункту 10 статті 150 ЦПК України, тому вона була зобов'язана мотивувати необхідність відступлення від імперативних приписів та застосування заходів забезпечення позову, про які просив Назаренко Ю.В.
97. Згідно із приписами статті 210 ЦПК України та пунктами 1, 2 та 7 постанови Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 року № 9 «Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову» ухвала про забезпечення позову має бути мотивованою.
98. Право на вмотивованість судового рішення є складовою права на справедливий суд, гарантованого статтею 6 Конвенції. Як неодноразово вказував Європейський суд з прав людини, право на вмотивованість судового рішення сягає своїм корінням більш загального принципу, втіленого у Конвенції, який захищає особу від сваволі. Рішення національного суду повинно містити мотиви, які достатні для того, щоб відповісти на істотні аспекти доводів сторони (рішення у справі «Руїз Торіха проти Іспанії», параграфи 29–30).
99. Ураховуючи винятки щодо застосування заходів забезпечення позову у спорах про звільнення, які визначені абзацом другим пункту 10 статті 150 ЦПК України, суддя Філіп'єва В.В. зобов'язана була мотивувати в ухвалі суду, чому заходи забезпечення, про які просить Назаренко Ю.В., можуть застосовуватися.

Під час розгляду питання забезпечення позову суд має обґрунтувати припущення про те, що невжиття заходів забезпечення позову може в майбутньому утруднити чи зробити неможливим виконання судового рішення, та навести посилання на закон, яким суд керувався під час постановлення ухвали.

100. Всупереч вказаним вимогам законодавства суддя Філіп'єва В.В. в зазначеній ухвалі не мотивувала, з яких підстав дійшла висновку про те, що невжиття

зазначених заходів може утруднити чи зробити неможливим виконання рішення суду.

В ухвалі Зміївського районного суду Харківської області від 6 квітня 2021 року вказано про те, що невжиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду, проте не зазначено жодного факту, який став підставою для таких висновків суду.

101. Під час розгляду дисциплінарної справи у засіданні Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя представник судді визнала, що суддя допустила порушення, розглядаючи заяву про забезпечення позову, та погодилася з висновками суду апеляційної інстанції.
102. Відповідно підпункту «б» пункту 1 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження з підстав незазначення в судовому рішенні мотивів прийняття або відхилення аргументів сторін щодо суті спору.

Допущення суддею поведінки, що підриває авторитет правосуддя та недотримання інших стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду

103. Істотні порушення вимог процесуального законодавства в сукупності, допущені суддею Філіп'євою В.В. на стадіях відкриття проваджень у справах № 621/914/21 та № 621/1036/21, можуть свідчити про вчинення суддею дисциплінарного проступку, що підриває авторитет правосуддя та суспільну довіру до суду.
104. Загалом обставини справи, з точки зору звичайної розсудливої людини, створюють враження, що позивачем штучно, шляхом надання недостовірної інформації, створені підстави для звернення до Зміївського районного суду Харківської області, хоча він не проживав на території, юрисдикції цього суду, а суддя проігнорувала очевидні факти, які про це свідчили, не виконала вимог законодавства щодо перевірки місця реєстрації позивача та ухвалила рішення на його користь із грубими порушеннями.
105. Дії, вчинені суддею Філіп'євою В.В., вчинені всупереч завданням судочинства є грубим порушення процесуальних норм, підривають авторитет правосуддя та порочать звання судді, а також є повторюваними.
106. Згідно зі стандартами етичної поведінки судді, визначеними у Бангалорських принципах поведінки суддів, спосіб дій судді має підтримувати впевненість суспільства в чесності та непідкупності судових органів.

107. Професійними правилами поведінки судді, встановленими Кодексом суддівської етики, затвердженим XI черговим з'їздом суддів України 22 лютого 2013 року (далі – Кодекс), визначено, що суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду (стаття 1 Кодексу).
108. Дії судді Філіп'євої В.В. під час розгляду зазначених цивільних справ у сукупності можуть вказувати на систематичне недотримання нею норм, які визначають форму та порядок здійснення цивільного судочинства.
109. Особливості посади професійного судді полягають в уособленні державної влади шляхом здійснення правосуддя на засадах верховенства права та законності.
- Відповідно до пункту 8 Висновку № 3 (2002) Консультативної ради європейських суддів (далі – КРЕС) етичні аспекти поведінки суддів треба проаналізувати з кількох причин. Методи, які використовуються для вирішення спорів, повинні завжди викликати довіру. Повноваження, що надані суддям, тісно пов'язані з цінностями правосуддя, справедливості та свободи. Стандарти поведінки, які застосовуються до суддів, впливають з цих цінностей і є передумовами довіри до здійснення правосуддя.
110. У пункті 9 Висновку № 3 КРЕС констатовано, що довіра до судової системи є надзвичайно важливою в контексті глобалізації спорів та зростання доступу до судових рішень.
111. Статтею 1 Кодексу суддівської етики визначено, що суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду.
112. Бездіяльність судді стосовно встановлення зареєстрованого місця проживання Назаренка Ю.В., а також ігнорування суддею фактів, які свідчили, що надана заявником інформація є сумнівною призвели до того, що суддя ухвалила рішення у справі, яка взагалі не повинна була розглядатись у Зміївському районному суді Харківської області. Такі дії судді на фоні нетипово швидкого розгляду заяви про забезпечення позови, відхилення вагомих аргументів відповідачів та ухвалення рішення на користь заявника можуть викликати у стороннього спостерігача недовіру щодо непідкупності судді.

113. Суддя повинен здійснювати свою судову функцію незалежно, виходячи виключно з оцінки фактів, відповідно до свідомого розуміння права, незалежно від стороннього впливу, спонукання, тиску, загроз чи втручання, прямого чи опосередкованого, що здійснюється з будь-якої сторони та з будь-якою метою (Бангалорські принципи поведінки суддів від 19 травня 2006 року, схвалені Резолюцією Економічної і Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 року № 2006/23).
114. Як зазначено у Коментарі до Бангалорських принципів оскільки сприйняття виконання суддівських функцій в очах суспільства таке ж важливе, як і їх реальне виконання, суддя має бути поза будь-якими підозрами. Суддя не лише має бути чесним, але й сприйматися таким. Обов'язок судді полягає не лише у винесенні справедливого і об'єктивного рішення, але й в тому, щоб винести його таким чином, щоб виключити будь-які сумніви в справедливості і неупередженості цього рішення, а також у чесності і непідкупності судді. Тому суддя має володіти високою кваліфікацією в питаннях права, щоб компетентно трактувати і застосовувати закони; не менш важливо для судді діяти і поводитись так, щоб сторони процесу були впевнені в його або її неупередженості.
115. Відповідно до частини третьої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження з підстав допущення ним поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі, чесності, непідкупності, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду.

Порушення прав людини і основоположних свобод або інше грубе порушення закону, що призвело до істотних негативних наслідків

Порушення права на справедливий суд

116. Постановою Харківського апеляційного суду від 1 червня 2021 року апеляційну скаргу Приходька І.В. задоволено частково. Ухвалу Зміївського районного суду Харківської області від 6 квітня 2021 року скасовано та постановлено нову, якою Назаренку Ю.В. відмовлено в задоволенні заяви про забезпечення позову (<https://reyestr.court.gov.ua/Review/97455034>).
117. У постанові Харківського апеляційного суду від 1 червня 2021 року колегія суддів висувала, що, задовольняючи заяву про забезпечення позову, суд першої інстанції вирішив питання про поновлення Назаренка Ю.В. на роботі до вирішення спору по суті та до подання ним позовної заяви, чим порушив

вимоги пункту 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Такі дії судді не відповідають меті застосування правового інституту забезпечення позову та призвели до явно непропорційного втручання в основоположні права інших учасників справи.

118. Доводи Харківського апеляційного суду, які викладені в ухвалі від 1 червня 2021 року, підтверджені Верховним Судом у постанові від 6 жовтня 2021 року за результатами розгляду касаційної скарги Назаренка Ю.В. (<https://reyestr.court.gov.ua/Review/100352139>).

119. Верховний Суд України у пунктах 4, 5 постанови Пленуму від 22 грудня 2006 року № 9 «Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову» звертає увагу, що, вирішуючи питання про забезпечення позову, суд має брати до уваги інтереси не тільки позивача, а й інших осіб, права яких можуть бути порушені у зв'язку із застосуванням відповідних заходів.

При цьому Верховний Суд чітко визначив, що у справах про захист трудових прав не допускається забезпечення позову шляхом зупинення дії рішення про звільнення позивача з роботи та зобов'язання відповідача й інших осіб не чинити перешкод позивачеві у виконанні ним своїх попередніх трудових обов'язків, оскільки в такий спосіб фактично ухвалюється рішення без розгляду справи по суті.

120. Під час постановлення ухвали про вжиття заходів забезпечення позову від 6 квітня 2021 року суддею Філіп'євою В.В. порушено вимогу щодо загальної справедливості судового процесу, тому суд під її головуванням, вирішуючи спір по суті вже на стадії розгляду клопотання про забезпечення позову та не забезпечуючи при цьому змагальності сторін, не діяв як «суд, встановлений законом», у розумінні пункту 1 статті 6 Європейської конвенції з прав людини (далі – Конвенція), чим порушено право сторін на справедливий суд, гарантоване цією статтею. Таке розуміння положень статті 6 та, відповідно, змісту права на справедливий суд підтверджується практикою Європейського суду з прав людини.

121. Зокрема, у пункті 24 рішення у справі «Сокурєнко та Стригун проти України» від 20 липня 2006 року зазначено, що «Суд повторює, що, як було раніше визначено, фраза «встановленого законом» поширюється не лише на правову основу самого існування «суду», а й дотримання таким судом певних норм, які регулюють його діяльність».

122. На свій захист суддя Філіп'єва В.В. у поясненнях посилалася на положення частини другої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»

як такі, що унеможлиблюють притягнення судді до дисциплінарної відповідальності в разі скасування рішення суду.

123. Водночас вказана норма встановлює гарантії для судді у разі ухвалення ним рішення, яке відповідає нормам права за умови, що суддя належно поставився до службових обов'язків. Тоді як під час розгляду дисциплінарної справи встановлено, що суддя неналежно виконала свої службові обов'язки.
124. Велика Палата Верховного Суду у постанові від 24 червня 2021 року у справі № 11-2сап21 виснувала, що вирішення питання щодо наявності або відсутності підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, у тому числі оцінка наслідків його дій, не може ставитися в залежність від того, чи було оскаржене ухвалене ним рішення, а також від результатів перегляду такого рішення судами вищих інстанцій, оскільки саме собою залишення без змін судового рішення або його скасування не є доказом належного або неналежного виконання суддею своїх професійних обов'язків у контексті вирішення питання про дисциплінарну відповідальність, хоч це й може враховуватись дисциплінарним органом. Відсутність негативних наслідків не може бути підставою для звільнення від дисциплінарної відповідальності судді, якщо в його діях встановлено порушення прав людини і основоположних свобод.
125. Відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суди здійснюють правосуддя на основі Конституції і законів України та на засадах верховенства права.
126. Пунктом 69 розділу VII Рекомендації CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, ухваленої Комітетом Міністрів Ради Європи на 1098 засіданні заступників міністрів 17 листопада 2010 року, встановлено, що дисциплінарне провадження може бути ініційоване, якщо суддя не виконав своїх обов'язків ефективно та належним чином.
127. Об'єктивність судді є необхідною умовою для належного виконання ним своїх обов'язків. Вона проявляється не тільки у змісті винесеного рішення, а й в усіх процесуальних діях, що супроводжують його прийняття.

Відповідно до принципу V, викладеного в Рекомендації № (94) 12 «Незалежність, дієвість та роль суддів», ухваленій Комітетом Міністрів Ради Європи на 518-му засіданні заступників міністрів 13 жовтня 1994 року, судді, зокрема, зобов'язані проводити справу неупереджено, спираючись на власну оцінку фактів та власне тлумачення закону; забезпечити, щоб кожна сторона мала однакові можливості бути заслуханою і щоб процедурні права кожної

із сторін дотримувались відповідно до положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

128. Під час вирішення питання про забезпечення позову фактично відбувся повноцінний розгляд справи, проте без участі сторін та дотримання їх прав.
129. У Висновку № 11 (2008) КРЄС до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо якості судових рішень зазначено, що чітке обґрунтування та аналіз є базовими вимогами до судових рішень і важливим аспектом права на справедливий суд. Судове рішення високої якості – це рішення, яке досягає правильного результату, наскільки це дозволяють надані судді матеріали, у справедливий, швидкий, зрозумілий та недвозначний спосіб.
130. Велика Палата Верховного Суду вважає, що розгляд справи судами з порушенням правил підсудності є порушенням пункту 1 статті 6 Конвенції, оскільки такі суди не є встановленими процесуальним законом для такого розгляду (Постанова Великої Палати Верховного Суду від 20 травня 2021 року № 11-84cap19).

Інші істотні негативні наслідки

131. Після задоволення клопотання Назаренка Ю.В. про забезпечення позову він, фактично, був поновлений на посаді керівника Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1.
132. Рішення судді Філіп'євої В.В. від 6 квітня 2021 року призвело до ситуації, Назаренко Ю.В. отримав одночасно два процесуальні статуси: позивач та представник відповідача.

Відповідно до частини першої статті 61 ЦПК України особа не може бути представником, якщо вона у цій справі представляє або представляла іншу особу, інтереси якої у цій справі суперечать інтересам її довірителя.

Поєднання в одній особі позивача та представника відповідача суперечить основним засадам будь-якого змагального процесу та унеможлиблює реалізацію відповідачем права на захист – доступ до правосуддя.

133. Таке поєднання призвело до того, що представник відповідача фактично почав діяти в інтересах позивача. Так, 7 квітня 2021 року до Зміївського районного суду Харківської області від відповідача – Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1 та Приходька І.В. надійшла заява (клопотання) про скасування заходів забезпечення позову.
134. 12 квітня 2021 року до Зміївського районного суду Харківської області від адвоката Баранова Т.О., Харківського державного вищого училища фізичної

культури № 1 надійшла заява про відмову від заяви (відкликання заяви) про скасування заходів забезпечення позову.

135. Суддя Філіп'єва В.В. посилалась на вказану заяву адвоката Баранова Т.О. як одну з підстав для відмови у скасуванні заходів забезпечення позову.
136. Під час розгляду справи в апеляційному суді представник Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1 Баранов Т.О. також вчиняв дії, які можна вважати наслідком постановлення ухвали про забезпечення позову.
137. У судовому засіданні 1 червня 2021 року, коли Харківський апеляційний суд розглядав апеляційну скаргу на ухвалу Зміївського районного суду Харківської області від 6 квітня 2021 року, адвокат Баранов Т.О. намагався відкласти розгляд справи, мотивуючи це тим, що такий розгляд порушує права Назаренка Ю.В., оскільки відсутній адвокат Назаренка Ю.В. – Жаданов І.Г.

Під час вказаного судового засідання адвокат Баранов Т.О. просив суд долучити документи, які йому під час особистої зустрічі передав адвокат Жаданов І.Г. Це були особисті документи саме Назаренка Ю.В.

Технічним записом судового засідання від 6 червня 2021 року (10 год 17 хв) підтверджується, що адвокат Баранов Т.О. почав вчиняти дії в інтересах Назаренка Ю.В. та подав до суду документи від імені Назаренка Ю.В. Отримавши від колегії суду відмову у прийнятті вказаних документів Баранов Т.О. допустив порушення правил поведінки, у зв'язку із чим головуючий суддя Маміна О.В. неодноразово оголошувала йому попередження.

Відмовляючи у прийнятті документів, колегія суддів Харківського апеляційного суду звернула увагу адвоката Баранова Т.О. на те, що він почав відкрито представляти інтереси Назаренка Ю.В., що суперечить правилам цивільного процесу та адвокатської етики.

Після таких зауважень адвокат Баранов Т.О. почав перешкоджати розгляду справи та заявив відвід колегії суддів на тій підставі, що суд, на думку Баранова Т.О., порушує права Назаренка Ю.В.

138. Головуючий суддя Маміна О.В. після неодноразових попереджень, вимушена була видалити адвоката Баранова Т.О. із зали суду із залученням працівників Служби судової охорони.
139. Отже, наслідком вжиття суддею Філіп'євою В.В. заходів забезпечення позову стало обмеження права Харківського державного вищого училища фізичної культури № 1 на доступ до правосуддя, оскільки уповноважений

власником Приходько І.В. був позбавлений можливості представляти інтереси відповідача, а представництво відповідача фактично почав здійснювати позивач Назаренко Ю.В. та залучений ним адвокат Баранов Т.О.

ОБСТАВИНИ, ВРАХОВАНІ ПІД ЧАС ОБРАННЯ ВИДУ ДИСЦИПЛІНАРНОГО СТЯГНЕННЯ

140. Відповідно до частини другої статті 109 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» під час обрання виду дисциплінарного стягнення стосовно судді враховуються характер дисциплінарного проступку, його наслідки, особа судді, ступінь його вини, наявність інших дисциплінарних стягнень, інші обставини, що впливають на можливість притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.
141. Оцінка характеру дисциплінарного проступку та його наслідків надана у попередньому розділі рішення.
142. Під час обрання виду дисциплінарного стягнення враховано факт, що суддя Філіп'єва В.В. не має непогашених дисциплінарних стягнень.

Мотиви та ступінь вини

143. Під час розгляду заяви Назаренка Ю.В. про забезпечення позову матеріали справи не містили доказів, які підтверджували його зареєстроване місце проживання, і суддя не вжила жодних заходів, щоб правильно визначити територіальну підсудність справи. При цьому розгляд заяви відбувся у доволі стислі строки (2 год 45 хв).
144. Під час розгляду заяви про скасування забезпечення позову, а також відкриття провадження у справі за позовом Назаренка Ю.В. суддя не взяла до уваги факти, які свідчили про те, що на момент постановлення ухвали про забезпечення позову Назаренко Ю.В. точно не був зареєстрований на території, що підпадає під юрисдикцію Зміївського районного суду Харківської області, а інші дані про його місце реєстрації суперечили іншим матеріалам справи.
145. Обставини розгляду справи свідчать, що суддя Філіп'єва В.В. була обізнана з усіма фактами щодо місця проживання позивача.
146. За таких умов дії судді мають ознаки свавілля і є цілком логічним висновок, що такі дії судді найімовірніше могли бути не наслідком помилки чи недбалості, а результатом усвідомлених дій. Суддя Філіп'єва В.В. не виправила помилок, які були нею допущені на етапі розгляду заяви про

забезпечення позову, та продовжила вчиняти дії, які суперечили закону, але відповідали інтересам позивача.

Особа судді

147. 15 лютого 2024 року на адресу Вищої ради правосуддя надійшла характеристика судді Філіп'євої В.В., в якій зазначено таке:

«Під час професійної діяльності суддя Філіп'єва В.В. проходила обов'язкові навчання у Національній школі суддів України за темами: законодавство щодо судоустрою; дотримання прав людини та громадянина; міжнародне право та міжнародні відносини. Володіє фаховими знаннями і навичками, прагне до розвитку і самовдосконалення, вивчає практику Європейського суду та правові позиції вищих національних судів та вміло їх застосовує.

За час перебування на посаді Філіп'єва В.В. зарекомендувала себе незалежною, компетентною та добросовісною суддею, неухильно дотримується морально-етичних принципів поведінки, їй притаманні такі риси, як ініціативність, об'єктивність та принциповість, вона є комунікабельною та має чітку соціальну позицію. При підготовці до розгляду справ та при розгляді справ по суті уважна до дрібниць».

148. Події, у зв'язку з якими розглядається питання про притягнення судді Філіп'євої В.В. до дисциплінарної відповідальності, відбувалися у квітні 2021 року. На той час суддя здійснювала правосуддя близько 8 місяців. Голова суду Олександр Бібік повідомив, що після квітня 2021 року і до цього часу суддя Філіп'єва В.В. здійснює правосуддя на високому професійному рівні.

Від початку військової агресії, з лютого 2022 року, постійно, безперервно виконує свої професійні обов'язки на території місцезнаходження Зміївського районного суду Харківської області, що є прифронтовою територією. Суддя Філіп'єва В.В. добровільно перераховує кошти із суддівської винагороди на допомогу Збройним Силам України.

Інші обставини, що впливають на можливість притягнення судді до дисциплінарної відповідальності

149. Незважаючи на серйозність дисциплінарного проступку та, з огляду на екстраординарність ситуації, в якій перебувала суддя Філіп'єва В.В., Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя враховує та надає особливого значення тому факту, що за 6 днів до постановлення ухвали у справі у судді було діагностовано рак щитоподібної залози, а згодом 5 травня 2021 року відбулася складна операція з її видалення, після чого в липні 2021 року в

цьому самому лікувальному заході проведено курс радіойодтерапії (аналог променевої терапії).

Вказані обставини хоч і не спростовують факти вчинення суттєвих процесуальних правопорушень, проте мають враховуватися під час визначення вини особи та породжують розумні сумніви щодо того, чи дійсно суддя могла в такій ситуації повною мірою зосередити увагу на розгляді судових справ.

150. Суддя Філіп'єва В.В. повідомила, що розгляд справи відбувався, у тому числі й на фоні її збентеження через загрозу життю й здоров'ю, тому під час розгляду заяви про забезпечення позову та розгляду справи по суті допустила велику помилку у застосуванні норм права, однак така помилка не була наслідком недбалості або свідомого умисного порушення.
151. Відповідно до пункту 4 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження у разі умисного або внаслідок грубої недбалості допущення суддею, який брав участь в ухваленні судового рішення, порушення прав людини і основоположних свобод або іншого грубого порушення закону, що призвело до істотних негативних наслідків.
152. Аналіз обставин справи дає змогу виснувати, що дії судді Філіп'євої В.В. не свідчать про умисне порушення основоположних прав проте її поведінка може свідчити про недбалість.
153. У висновку доповідача у справі – члена Вищої ради правосуддя Маселка Р.А. пропонується притягнути суддю Філіп'єву В.В. до дисциплінарної відповідальності та застосувати до неї дисциплінарне стягнення у виді подання про тимчасове, на два місяці, відсторонення від здійснення правосуддя з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді та обов'язковим направленням до Національної школи суддів України для проходження курсів підвищення кваліфікації із застосування норм Цивільного процесуального кодексу України і суддівської етики та подальшим кваліфікаційним оцінюванням для підтвердження здатності судді здійснювати правосуддя у відповідному суді. Ця пропозиція була одноголосно відхилена членами палати.
154. Ураховуючи встановлені обставини, визнання суддею допущеної помилки та принцип пропорційності, Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя вважає доцільним та таким, що дасть змогу досягнути в конкретному випадку завдань дисциплінарної відповідальності, застосування до судді Філіп'євої В.В. стягнення у вигляді догани з

позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом одного місяця.

З огляду на викладене Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя

вирішила:

притягнути суддю Зміївського районного суду Харківської області Філіп'єву Вікторію Вікторівну до дисциплінарної відповідальності та застосувати до неї дисциплінарне стягнення у виді догани з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом одного місяця.

Рішення Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя може бути оскаржене до Вищої ради правосуддя в порядку і строки, що встановлені статтею 51 Закону України «Про Вищу раду правосуддя».

**Головуючий на засіданні
Другої Дисциплінарної палати
Вищої ради правосуддя**

(підпис)

Віталій САЛІХОВ

**Члени Другої Дисциплінарної
палати Вищої ради правосуддя**

(підпис)

Сергій БУРЛАКОВ

(підпис)

Олена КОВБІЙ

(підпис)

Олексій МЕЛЬНИК

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

**Заступник начальника управління –
завідувач відділу організаційної діяльності та
оприлюднення інформації (бек-офіс) управління
організаційно-протокольного забезпечення
діяльності Вищої ради правосуддя**

Алла ГЕТЬМАН